

بررسی توزیع رسته ای دردهای مفصلی با منشاء فیزیکی در بین کارکنان شاغل نظامی و غیر نظامی

علی غنجال^۱، منیره متقی^۲، نادر صدیق^۳

آدرس مکاتبه: مرکز تحقیقات و مطالعات راهبردی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) - تهران

چکیده

مقدمه: ابتلاء به دردهای مفصلی با منشاء فیزیکی در جوامع انسانی مطلب جدیدی نیست. عوامل مختلفی از جمله شغل و استرسهای شغلی، جنسیت، وضعیت فیزیکی بدن، نحوه انجام فعالیتهای روزانه و... در ایجاد این دردها موثر می‌باشند. عدم توجه به این مطلب در نیروهای نظامی بخاطر فشارهای کاری و استرسهایی که دارند می‌تواند تبعات و هزینه‌های درمانی بالایی را برای سیستم بهداشت و درمان نظامی و غیرنظامی کشور ایجاد نماید. در این مطالعه ما به بررسی و مقایسه توزیع دردهای مفصلی در بین کارکنان شاغل نظامی با کارکنان غیر نظامی (مردم عادی) بر اساس رسته کاری آنها می‌پردازیم.

مواد و روش‌ها: تحقیق حاضر تحقیقی توصیفی - تحلیلی و مقطعی می‌باشد که طی یک دوره یکساله در ۳ بیمارستان نظامی و ۳ بیمارستان غیر نظامی به صورت نمونه گیری سرشماری در مورد کلیه مراجعه کنندگان به مراکز درمانی فیزیوتراپی که دارای دردهای مفصلی با منشاء فیزیکی بودند انجام گرفت. برای انجام اینکار از یک پرسشنامه ۳ قسمتی که حاوی مشخصات دموگرافیک، نوع و رسته شغلی، و مفاصل مبتلا بود استفاده شد. اطلاعات پس از گردآوری و دسته بندی، و پس از یکسان سازی (matching) شرایط افراد از طریق انجام روشهای آماری توصیفی و آزمون chi-square آنالیز شدند.

نتایج: از ۱۲۳۰ نفر مورد بررسی تعداد ۶۴۰ نفر (۵۲٪) کارکنان شاغل نظامی، و تعداد ۶۳۰ نفر (۵۱/۲٪) مرد بودند. بین میانگین سن، قد، وزن، و سابقه کاری در کارکنان شاغل نظامی و غیر نظامی اختلاف معنی داری وجود نداشت. پراکنندگی جنسیت بین دو گروه بصورت ۵۳/۱٪ در افراد مذکر نیروهای نظامی و ۴۹/۱٪ در افراد مذکر غیر نظامی بود. تعداد مراجعین با درگیری مفاصل با منشاء فیزیکی در کارکنان نظامی بر اساس رسته های شغلی (عملیات، اداری مالی پشتیبانی، فنی مهندسی، فرهنگی، امنیتی، و آزاد) بترتیب ۱۱۷۹ (۲۸٪) و ۲۱۸ (۳۴٪) و ۱۰۲ (۱۶٪) و ۵۱ (۸٪) و ۹۰ (۱۴٪) و ۰ (۰٪) نفر بود. این اعداد در کارکنان غیر نظامی بترتیب ۰ (۰٪) و ۲۳۶ (۴۰٪) و ۱۰۰ (۱۷٪) و ۱۱۲ (۱۹٪) و ۱۸ (۳٪) و ۱۲۴ (۲۱٪) نفر بود.

بین تعداد مراجعین با درگیری مفاصل در کارکنان شاغل نظامی با افراد غیر نظامی بر اساس رسته کاری تفاوت معنی داری وجود داشت ($P < 0/001$). این مطلب بین کارکنان مذکر شاغل نظامی با کارکنان مذکر شاغل غیر نظامی نیز صادق بود ($P < 0/001$). ولی بین کارکنان مونث شاغل درد و گروه فوق تفاوت معنی داری دیده نشد.

بحث: با توجه به یافته های تحقیق، بنظر میرسد کارکنان نظامی (بخصوص درجنس مذکر و در رسته های عملیاتی و امنیتی)، نسبت به کارکنان سایر مشاغل غیر نظامی در معرض فشار و آسیب پذیری بیشتر مفاصل قرار دارند. و این مطلب توجه بیشتر مسئولان رده بالای نظامی کشور نسبت به پیشگیری، وضعیت سلامت و بهداشت فیزیکی، بکارگیری این افراد بر اساس خصوصیات فیزیکی

۱- دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) - مرکز تحقیقات و مطالعات راهبردی

۲- هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی - دانشکده توانبخشی